
2025–2026

X

**Wijziging van de begrotingsstaat van het
Ministerie van Defensie (X) voor het jaar
2025**

Nr. 3

NOTA VAN WIJZIGING
Ontvangen 08 december 2025

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

De begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie voor het jaar 2025 komt te luiden:

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025 (bedragen x € 1.000)							
Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen)		Mutaties 2e suppletoire begroting (incl. NvW)			
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	23.550.133	14.909.940	298.535	1.389.800	802.644	133.295
Beleidsartikelen							
1	Inzet	5.027.215	4.377.894	151.718	1.054.558	804.558	128.058
2	Koninklijke Marine	1.213.641	1.284.867	12.324	55.606	22.877	537
3	Koninklijke Landmacht	2.144.326	2.144.326	8.054	115.770	48.252	–
4	Koninklijke Luchtmacht	1.015.291	1.030.291	12.111	180.735	21.735	4.700
5	Koninklijke Marechaussee	835.016	841.016	4.459	4.542	– 10.167	–
7	Commando Materieel en IT	988.088	1.012.006	25.765	43.299	19.299	–
8	Defensie Ondersteuningscommando	1.857.403	1.872.318	74.195	13.460	– 15.740	–
Niet-beleidsartikelen							
9	Algemeen	267.532	268.134	1.600	29.079	28.096	–
10	Apparaat kerndepartement	10.083.178	1.960.645	8.309	– 13.855	– 22.872	–
11	Geheim	25.049	25.049	–	–	–	–
12	Nog onverdeeld	93.394	93.394	–	– 93.394	– 93.394	–

TOELICHTING

Algemeen

Afgelopen 2 december heeft uw Kamer de motie over het budget voor militaire steun aan Oekraïne (kenmerk [36 045, nr. 243](#)) aangenomen. Het kabinet licht graag toe hoe het opvolging wenst te geven aan deze motie.

Allereerst delen het kabinet en uw Kamer de mening dat Oekraïne onze volledige aandacht en steun verdient. Het kabinet heeft afgesproken Oekraïne onverminderd politiek, militair, humanitair en financieel te blijven steunen, in tijden van oorlog en wederopbouw. Immers, de grootste directe veiligheidsdreiging voor Nederland is Rusland. Het Kremlin beschouwt de oorlog in Oekraïne als onderdeel van een existentieel conflict met het Westen. De oorlog in Oekraïne is derhalve geen territoriaal conflict. Dit komt tot uiting in de toename van luchtruimschendingen, hybride aanvallen, spionage en sabotageacties, en cyberincidenten op NAVO-grondgebied. Oekraïne in staat stellen zich tegen de Russische agressie te verdedigen is daarmee in ons eigen belang.

Met behulp van de inspanningen van internationale partners, waaronder ook Nederland, houdt Oekraïne al bijna vier jaar moedig stand tegen de voortdurende agressie. Aan het front staat Oekraïne zwaar onder druk, waaronder bij Pokrovsk en in andere sectoren van het front. In toenemende mate wordt Oekraïne geconfronteerd met kritieke tekorten en druk vanuit Rusland. In deze fase is het van belang er alles aan te doen om Oekraïne op zo'n kort mogelijke termijn te versterken. Rusland mag niet verder de overhand krijgen op het slagveld, noch het gevoel krijgen dat de tijd aan haar kant staat. Tegelijkertijd is het daartoe van belang om voorbij de *current battle* te kijken en Oekraïne ook te ondersteunen in diens ontwikkeling richting een *Future Force* om eventuele toekomstige agressie geloofwaardig af te schrikken na een beëindiging van de huidige vijandelijkheden. Het is derhalve van cruciaal belang de Nederlandse inspanningen nu en in de toekomst voort te zetten voor de Oekraïense en de Nederlandse veiligheid.

Gegeven deze overwegingen kiest het kabinet ervoor om als eerste stap nog in 2025 aanvullend budget van € 700 miljoen beschikbaar te maken voor de militaire steun aan Oekraïne om tot zo spoedige mogelijke leveringen te komen in 2026. Het betreft hier de levering van kritiek materiaal, zoals drones en munitie. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de betrokkenheid en de opbouw van het Nederlandse en Oekraïense bedrijfsleven, voor respectievelijk € 300 miljoen en € 400 miljoen. In het kader van snelheid wordt onder meer gewerkt met bedrijven waarmee eerder contracten zijn afgesloten en al eerder audits zijn uitgevoerd door de Auditdienst Rijk. Deze bedrijven zullen waar nodig hogere voorschotten dan gebruikelijk ontvangen zodat de productielijnen kunnen worden opgeschaald ten behoeve van versnelde leveringen.

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

Er is voor 2025 momenteel € 4,3 miljard aan kasuitgaven voor militaire steun begroot op de Defensiebegroting, waarvan de verwachting is dat deze middelen volledig worden gerealiseerd in 2025.

In deze nota van wijziging wordt € 700 miljoen extra aan militaire steun voor Oekraïne toegevoegd aan de Defensiebegroting. De verhoging vindt plaats op artikel 1 Inzet, waar de steun voor Oekraïne is gebudgetteerd, en betreft zowel verplichtingen als kasuitgaven.

Deze verhoging zal voor € 500 miljoen worden gefinancierd vanuit de verwachte onderrealisatie op het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF). Het gaat hierbij voor ongeveer de helft om meerdere reguliere defensieprojecten waarvoor reeds contracten zijn aangegaan, maar waarbij door met name externe factoren het tempo van (voorschot)betalingen lager is dan aanvankelijk gedacht. De andere helft komt voort uit een gunstige dollarkoers (valutavoordeel) waardoor een meevaller is ontstaan. De onderrealisatie loopt via de reguliere eindejaarsmargesystematiek. De overige € 200 miljoen wordt gedekt door onderrealisatie op de begroting van Buitenlandse Zaken die is ontstaan doordat het grootste deel van de gereserveerde middelen voor het Nederlandse aandeel in de Europese Vredesfaciliteit in 2025 niet tot besteding komt, als gevolg van het veto van Hongarije sinds 2023.

Gegeven

De Minister van Defensie,

R.P. Brekelmans